

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17CoP/68/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3714202370
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 08. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3714202370.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne vo veci starostlivosti súdu o maloletého J. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Považskej Bystrici, pracovisko Púchov, dieťa rodičov: Y. L., bytom I. G., U. XXX, t. č. bytom L., X. T. XXX/XXX, právne zastúpená Advokátskou kanceláriou JUDr. Jozef Plačko, s.r.o., so sídlom Považská Bystrica, Nám. Andreja Hlinku 29/34 a T. L., bytom O., T. X. XXXX/XX, o zvýšenie výživného, na odvolanie matky maloletého dieťaťa proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 22. apríla 2014, č.k. 5P/10/2014-57, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa **zrušuje** a vec **vracia** na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na mal. J., stanovenú rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 26.09.2005, č.k. 7C/98/2004 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 25.01.2006, č.k. 5Co/353/2005 zo sumy 82,98 eur na sumu 110 eur mesačne, ktorú sumu určil otcovi dieťaťa platiť k rukám matky vždy vopred, najneskôr k 1. dňu toho-ktorého mesiaca, počnúc 1.májom 2014. Vo zvyšku súd návrh zamietol. Svoje rozhodnutie súd prvého stupňa odôvodnil s poukazom na ust. § 62 ods. 1, 2, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 a na výsledky vykonaného dokazovania, keď mal preukázané, že od poslednej úpravy výživného došlo k zmene pomerov, predovšetkým na strane maloletého, ktorá zmena odôvodňuje zvýšenie výživného zo strany otca na maloletého. Súd konštatoval, že od poslednej úpravy výživného uplynulo takmer 10 rokov, maloletý v čase poslednej úpravy navštevoval materskú školu, v súčasnosti je starší, vyspelejší, navštevuje základnú školu mimo miesta bydliska, teda výdavky na jeho výchovu a výživu neustále vzrastajú. U maloletého bola diagnostikovaná hyperaktivita, navštevuje detského psychiatriu mimo miesta bydliska, teda matka má zvýšené náklady aj v súvislosti s nákupom liekov, cestovaním a mimoškolskými aktivitami maloletého. Súd vychádzal z príjmu matky v sume 293 eur mesačne, pričom iba za bývanie v ubytovni hradí matka mesačne 240 eur. Matka má aj vyživovaciu povinnosť k dcére B., ktorá študuje na vysokej škole a býva u starých rodičov. U otca súd vychádzal z príjmu 1.500 eur, keď tento pracuje v Rakúsku, hradí si raz týždenne cestovné a iba za ubytovanie platí 200 eur. Spolu s manželkou, ktorá je t. č. na materskej dovolenke býva v byte spolu s ďalšími 3 deťmi, pričom spláca hypotéku, poplatky súvisiace s bývaním, lízing na auto a poistku pre celú rodinu. Otec má pritom vyživovaciu povinnosť nielen k mal. J. a k 3 deťom z terajšieho manželstva vo veku 9, 4 a 1 rok, ale aj k plnoletej dcére B. vo výške 70 eur. Súd mal za to, že matka zo svojho príjmu, ktorý sa od poslednej úpravy znížil a je na úrovni minimálnej mzdy, nedokáže zabezpečiť všetky odôvodnené potreby mal. J.. Po zohľadnení všetkých skutočností súd zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na maloletého na sumu 110 eur mesačne, keď vzal do úvahy aj tú skutočnosť, že hoci príjem otca sa zvýšil, pribudli mu 2 ďalšie vyživovacie povinnosti a nie je v jeho možnostiach po odpočítaní odôvodnených výdavkov a výživného na ďalšie deti platiť výživné požadované matkou vo výške 200 eur. Zvýšené výživné na sumu 110 eur teda zodpovedá zárobným a majetkovým pomerom otca a dokáže pokryť aj odôvodnené potreby maloletého.

Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie matka maloletého dieťaťa, domáhajúc sa jeho zmeny tak, že súd jej návrhu na zvýšenie výživného v celom rozsahu vyhovie, prípadne žiadala rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Namietala, že súd vec nesprávne právne posúdil, neúplne zistil skutkový stav a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Uviedla, že hoci súd správne konštatoval, že od poslednej úpravy výživného uplynulo viac ako 10 rokov a výdavky na výživu a výchovu maloletého J. vzrástli, nesprávne vyhodnotil osobné a majetkové pomery otca mal. dieťaťa, keď ustálil, že zvýšenie výživného na sumu 110 eur je dostatočné. Svoje rozhodnutie súd prvého stupňa v podstatne odôvodnil iba tým, že od poslednej úpravy výživného otcovi pribudli 2 ďalšie vyživovacie povinnosti a aj keď mu vzrástol príjem, nie je v jeho schopnostiach platiť matkou žiadané výživné. Ona je toho názoru, že z vykonaného dokazovania je zrejmé, že je v otcových možnostiach a schopnostiach plniť si voči synovi vyživovaciu povinnosť vo výške 200 eur od 01.09.2013. Poukázala na to, že otec dieťaťa má zabezpečené bývanie v byte, ktorý je jeho vlastníctvom, na rozdiel od nej, ktorá býva iba v prenajatom byte na slobodárni. Príjem otca je niekoľkonásobne vyšší, ako jej príjem a tento mu postačuje na pokrytie nákladov na vedenie domácnosti, starostlivosť o deti, voľný čas a umožňuje mu aj zabezpečiť si voľnočasové aktivity, ako je záhradný domček, záhrada, dovolenky. Otec je zo svojho príjmu schopný uhrádzať nadštandardné platby, ako sú poisťky, platí lízing vozidla 104 eur mesačne už niekoľko rokov, v konaní, kde žiada zvýšenie výživného jeho plnoletá dcéra, dokonca uviedol, že pred rokom a pol predal osobné motorové vozidlo za viac ako 3.000 eur, pred 2 mesiacmi ďalšie vozidlo za 1.700 eur a aktuálne užíva motorové vozidlo, ktoré kúpil pred 3 rokmi za 3.000 eur, ktoré spláca formou lízingu. Otec dieťaťa uviedol, že zmenil zamestnanie a ako dôvod zmeny zamestnania uvádzal, že chcel mať viac času na oddych a viac času byť s rodinou. Touto rodinou však nie je jeho dcéra B. ani maloletý syn J., ale jeho nová rodina. Dôvod zmeny zamestnania, a tým následne aj náklady na bývanie a cestovanie spolu 500 eur mesačne ona považuje za nadštandardné vo vzťahu k tomu, že otec má v podstate 5 detí a manželku, o ktoré sa musí starať a zabezpečovať ich. Ďalej otec uvádzal, že mesačne platí inkaso 270 eur, nájomné 200 eur mesačne, okrem toho sám platí, podľa svojho vyjadrenia, v mieste zamestnania mesačne 200 eur za bývanie a zároveň je štyrikrát do mesiaca, od piatku do pondelka rána doma v O., aby bol so svojou rodinou. Výdavky na bývanie u otca predstavujú takmer 700 eur, čo je podľa jej názoru neopodstatnený výdavok, pričom 200 eur mesačne platí v podstate za 16 dní ubytovania v cudzine. Spornými a zavádzajúcimi sú, podľa jej názoru, tvrdenia otca v tom smere, že byt, ktorý spoločne s manželkou nadobudli na základe darovacej zmluvy, v podstate splácajú. V konaní bolo preukázané, že otec prevzal od tretej osoby záväzok splácať úver a až následne mu bol darovaný byt. Byt, v ktorom otec teraz býva, pravdepodobne nadobudol prostredníctvom tretej osoby, svojho švagra, ktorý úverovú zmluvu uzavrel a na jeho meno a táto osoba bola evidovaná aj ako vlastník spornej nehnuteľnosti. Následne po rozvoje manželstva otec dieťaťa prevzal od tretej osoby záväzok a splácal úver viazaný na byt a o pol roka neskôr mu bol byt darovaný. Toto konanie považuje za neštandardné, ktoré ukracuje nároky osôb, vo vzťahu ku ktorým má vyživovaciu povinnosť. K týmto tvrdeniam súd nevykonal žiadne dokazovanie a nezaoberal sa majetkom, ktorý otec má, napr. záhradný domček v obci U.. Súd mal prihliadať na fakt, akým majetkom otec skutočne disponuje a ktorý má vplyv na jeho celkové osobné a majetkové pomery a aký vlastní. Namietala, že súd nezohľadnil jej osobnú starostlivosť o maloletého, čo nebolo premietnuté ani do výroku rozhodnutia, napriek tomu, že uvedená skutočnosť bola konštatovaná. Ďalej poukázala na to, že ona sa podaným návrhom domáhala zvýšenia výživného späť od 01.09.2013, kedy podľa jej názoru došlo k ďalšej podstatnej zmene pomerov na strane maloletého. Súd sa v odôvodnení rozhodnutia žiadnym spôsobom nezaoberal možnosťou priznania alebo vylúčením možnosti priznať výživné späť, ako to ona žiadala. Súd mal skúmať dôvody, pre ktoré žiada priznať výživné späť a rovnako mal skúmať, či v žiadanom období došlo k zmene pomerov, ktorá toto opodstatňuje. Rovnako mal skúmať, či existujú okolnosti, ktoré bránili oprávnenému rodičovi uplatniť nárok skôr. Ona žiadala výživné iba od 01.09.2013, kedy dieťa nastúpilo do 5. ročníka základnej školy a vzrástli mu výdavky a zároveň jej klesol príjem, tiež sa dieťa stabilizovalo v novom prostredí. Všetky tieto okolnosti s prihliadnutím na nezáujem otca o dieťa ju viedli k podaniu návrhu na súd až po tom, čo podala na otca trestné oznámenie pre neplnenie vyživovacej povinnosti až po doplatení výživného. Skutočnosť, že otec zanedbával svoje rodičovské povinnosti, nemôže byť predsa pričítaná na ťarchu matky.

K podanému odvolaniu matky sa písomne vyjadril otec dieťaťa, ktorý poukázal na tú skutočnosť, že v čase posledného určovania výživného v roku 2006 mal s manželkou iba jedného syna, narodeného v roku 2005, v súčasnosti má s manželkou 3 synov, a to ďalších dvoch, narodených v roku 2010 a 2013. S manželkou má zabezpečené bývanie spoluvlastníckym podielom. Matka dieťaťa sa pritom vzdala 3-

izbového bytu, v ktorom spolu žili, po rozvoze nedošlo k žiadnemu majetkovému vysporiadaniu, keďže to z morálneho hľadiska pokladal za normálne, keďže sa matka usilovala o výchovu ich dvoch detí. V tomto období ho matka vyhodila z bytu s dvoma igelitkami a bez všetkých osobných dokladov. Čo sa týka poisťky, ktorú platí v sume 64 eur mesačne, kde je poistená aj jeho manželka s deťmi, túto nepovažuje za nadštandardnú. Platí lízing 104 eur, pretože auto potrebuje a to, čo mal predtým, bolo zjazdené. Uvedené auto je z autobazáru a má 10 rokov. Druhé auto v sume 1.700 eur musel predať, keďže matka dieťaťa na neho uvalila exekúciu za neplatenie výživného v sume asi 3.000 eur + trovy exekúcie asi 1.000 eur. V tom období pritom u nich žila ich dcéra B. a matka na ňu neplatila výživné. Jeho cesta do práce a späť ho vyjde iba na pohonných hmotách asi 300 eur mesačne + náklady a údržba vozidla. Pokiaľ by mu matka dieťaťa našla lacnejšie bývanie v Rakúsku, ako 200 eur mesačne, bude veľmi rád. Uvedenú sumu musí hradiť za ubytovanie bez ohľadu na to, či v Rakúsku pracuje 16 dní alebo celý mesiac. Pokiaľ ide o byt, predmetný byt pôvodne vlastnil jeho švager, ktorý ho chcel predať, tak kvôli menším poplatkom uzatvorili darovaciu zmluvu, ale prevzali jeho hypotéku na 20 rokov. Všetko bolo dokladované na pojednávaní. Pokiaľ ide o počiatok doby zvýšenia výživného, poukázal na to, že mal. J. chodí od septembra 2013 do 4. ročníka, čo je prvý stupeň základnej školy, a nie do 5 triedy, ako uvádza matka v odvolaní, do ktorej triedy by mal nastúpiť až od septembra 2014. Z týchto dôvodov otec dieťaťa žiadal, aby výživné nebolo zvýšené, keďže mu to jeho finančná situácia nedovoľuje.

Opatrovník mal. dieťaťa sa k podanému odvolaniu matky písomne nevyjadril.

Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p., prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie. Odvolací súd nevidel dôvody na zmenu napadnutého rozhodnutia, nakoľko by tak uprel účastníkom právo konať pred súdom, navrhovať dôkazy, ako i právo na dvojinštančnosť konania.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre mal. dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Pri rozhodovaní o zmene výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase nového rozhodnutia. Zmenou pomerov sa rozumie výrazná zmena tých okolností (či už na strane oprávneného alebo povinného), ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom.

Pri posudzovaní, či nastala zmena pomerov na strane oprávneného na výživnom, resp. povinného rodiča a v akom rozsahu je odôvodnená zmena výživného, súd vychádza zo základných kritérií pre určenie vyživovacej povinnosti, uvedených v ust. § 62 Zákona o rodine.

Základnými kritériami na určenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom sú predovšetkým schopnosti, možnosti a majetkové pomery obidvoch rodičov (§ 62 ods. 2 Zákona o rodine), s prihliadnutím na odôvodnené potreby oprávneného dieťaťa (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine).

V prípade, ak súd zistí významnú zmenu v pomeroch rodičov alebo detí, zmení existujúcu úpravu výživného, a to v rozsahu, ktorý zodpovedá kritériám podľa § 62, resp. § 75 ods. 1 Zákona o rodine.

Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre mal. dieťa možno priznať najdlhšie na dobu 3 rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Výživné na mal. dieťa možno priznať najdlhšie na dobu 3 rokov spätne, ktoré sa počítajú odo dňa začatia súdneho konania, bez ohľadu na to, či konanie bolo začaté na návrh alebo z úradnej povinnosti.

Súd v týchto prípadoch nie je viazaný návrhom, sám musí určiť začiatok, kedy povinný prestal platiť výživné alebo ho platil v obmedzenej miere. Pri určovaní výživného za minulé obdobie sa zisťuje, aké boli konkrétne schopnosti, možnosti, zárobkové pomery povinného, potreby dieťaťa, prihliada sa na už uskutočnené plnenia, poskytovanie bývania, osobnej starostlivosti a hodnotí aj ďalšie zákonné kritériá. Súd posudzuje skutočný stav, aký existoval v minulosti. Ďalej sa súd pri určení výživného spätne musí vysporiadať s dôvodmi hodnými osobitného zreteľa, pričom tieto bude musieť posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu. Výnimočným dôvodom nebude uvádzaná neznalosť možnosti uplatňovať si výživné. Relevantným dôvodom by mohol byť zdravotný stav oprávnenej osoby, ktorý jej zabránil včas uplatniť nárok, konanie, ktoré má znaky trestného činu, spočívajúce v bránení uplatneného nároku na výživné (vyhrážky, násilie).

V predmetnej veci súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania správne konštatoval, že došlo k zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zvýšenie vyživovacej povinnosti otca na mal. J., pričom aj odvolaciemu súdu sa javí na základe výsledkov doposiaľ vykonaného dokazovania zvýšené výživné na sumu 110 eur mesačne na mal. J. za primerané a zohľadňujúce tak možnosti a schopnosti otca, počet jeho vyživovacích povinností a úhradu všetkých nevyhnutných nákladov, ako aj odôvodnené potreby mal. dieťaťa. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa však vôbec nie je zrejmé, z akého dôvodu súd prvého stupňa určil počiatok doby zvýšenia výživného na maloletého od 01.05.2014, keď matka mal. dieťaťa podala návrh na zvýšenie výživného 05.03.2014 a žiadala výživné zvýšiť spätne od 01.09.2013. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku potom nie je zrejmé, či sa súd zaoberal týmto návrhom a skúmaním pomerov aj za uvedené obdobie spätne a či prípadne v danom prípade neboli dané dôvody hodné osobitného zreteľa pre zvýšenie výživného za dobu skoršiu, ako odo dňa začatia súdneho konania, resp. skôr, ako od 01.05.2014, ako rozhodol súd prvého stupňa.

S poukazom na absenciu odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa v uvedenej časti nezostávalo odvolaciemu súdu iné, ako rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Úlohou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní bude, vyhodnotiac schopnosti, možnosti, zárobkové pomery povinného, ako aj oprávnené potreby mal. dieťaťa v predmetnom období, príp. doplniť dokazovanie ohľadom dôvodov hodných osobitného zreteľa na priznanie zvýšeného výživného spätne, pričom súd prvého stupňa určenie doby zvýšenia výživného a prípadné vyčíslenie nedoplatku za dané obdobie v odôvodnení svojho rozhodnutia aj riadne zdôvodní.

Až po doplnenom dokazovaní v zodpovedajúcom rozsahu súd prvého stupňa opätovne o návrhu matky na zvýšenie výživného rozhodne.

Vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu je súd prvého stupňa podľa § 226 O.s.p. viazaný.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.